

ЖЕНСКИ СВЕТ

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

В Л А С Н И К:
ДОБРОТВОРНА ЗАДРУГА СРПКИЊА НОВОСАТКИЊА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ:
АРКАДИЈЕ ВАРАЂАНИН.

Издази: Сваког 1. дана у месецу по ст. кал.
Преплата, рукописи и све што се тиче листа, шаље се на уредништво Нови Сад (Ujvidék).

Цена: на годину 3 круне; за Србију 3½ динара.
За све остале земље 3½ франка у злату.
Поједини бројеви 30 потура.

Нашим Српкињама.

Панчевачки лист »Грађанин« донео је у своја два последња броја лепе мисли једне сеоске попадије, које се тичу наших Српкиња с ове стране, те их и ми доносимо препоруке и угледа ради. Она овако говори:

Има томе већ доста времена, како сам намерна да упозорим сестре Српкиње на једну нашу пропуштену дужност.

Многа наша већа места и вароши одавна имају своје Добротворне Задруге Српкиња, и те задруге без какве галаме и више врше своју филантропску и просветну дужност на опште задовољство целог народа. Многа је сиротињска суза добротворним и смишљеним радом удружених Српкиња убрисана, многу беду су сложне сестре Српкиње прегаланством својим или сасма отклониле или ублажиле, а тако исто и многе ваљане Српкињице на пут изведе и помогле. Дошло се до тога, да је тај благотворни рад не само запажен и признат, већ се нашим женским Задругама као моћном чиниоцима у народном просвећивању озбиљно рачуна. Чак је и родољубиво друштво »Привредник« у свом раду позвало у помоћ женске задруге, па је у најновије доба избила на површину и мисао централног савеза свих српских женских задруга, а

у сврху што успешнијег и смишљенијег рада и делања.

Но док се све то свршавало и развијало само по већим местима и градовима, дотле смо ми по селима седеле скрштених руку, као да и у селима нема ако не и више, а оно бар исто онолико повода и разлога оснивању женских Добротворних Задруга. — Ми, које на селу живимо, најбоље знамо, да и село има своје спротиње, да и на селу има беде и јада, коме би требала сестринска помоћ. Но има на селу и других тако прешних потреба, које још већма оправдавају оснивање женских задруга, него по варошима. Наша сељанка-ратарка, у свему је заостала, у свему је неупућена, па колико би могао ту допринети и помоћи сложан, смишљен и организован рад наш. Наше свештенство и учитељство и у том већином врши своју дужност и сваком приликом поучава и упућује, али нас искуство учи, да те поуке већином остају непримећене, несаслушане, глас вапијућег у пустињи, што је најпосле и природно. Не може се ни замерити најпосле, ако наша сељанка не узима озбиљно поуку мушких, па бло то ма и свештеник или учитељ, када се те поуке тичу чисто женских послова и разних грана женског

рада у кући и ван куће. Њој ће скоро смешно бити, кад је стане попа или учитељ поучавати, како да кува, или децу негује, како да спрема за зиму, како да кува сапун или кућу у реду да држи, кад зна или бар мисли, да ни попа ни учитељ то не могу знати. — Стога ваља тај посао да приме на себе Српкиње као позваније за ту врсту просвећивања народног, а поуке од женских у овим чисто женским пословима биће и пре и радије примљене него од мушких. — А да је ово поучавање наше сељанке преко потребно, није нужно доказивати оном, који је бар кратко време на селу провео и у наше сеоске куће зашао.

Ми на селу најбоље знамо, да наша сељанка, која све већма иде за модом не зна честито ни скувати, ни децу надгледати, ни кућу у реду држати, да и не спомињем многе друге ствари и ситније и крупније, које се тек по својим последицама дају приметити. — По нашим селима се још ни дан данас не умеју или неће ни честито умити, а већ чешљање спада не у посведневне, већ у недељне послове. — Свима упада у очи и већ је постала обична она тужба, како пропадамо и бројно и имањем и морално, сви се тужимо, како у свему назадујемо, што је на жалост горка истина. И да то зло сузбијемо позвали смо и свештенство и учитељство, а нисмо за то најпозваније позивали т. ј. женске.

У многим местима су женске већ почеле радити у том правцу, али то су прво врло ретки изузетци, а друго ту нема једнообразног смишљеног поступка. Једна ће радити овако, друга онако, свака по свом начину и мишљењу.

Сем онога, што се наш сељак са невештине и незнања своје жене рђаво храни и што је на селу и опет са невештине и неупућености велики број и дечјих болести и смрти у деце — има још једно грдно зло, нарочито међу женским распострто зло, које нас све већма сатира и убија, а то је мода и прекомерно кинђурење и раскош. И то зло да сузбије, није нико пре и боље позванији од нас женских. И ту требамо ми Српкиње да

почнемо сложним и истрајним радом да помогнемо, те и поуком, а још више сопственим примером да сузбијамо тог великог душманина и непријатеља, који нам убија и тело и душу и сатира нам имање. — А и ту ћемо много боље и много више помоћи, ако будемо удружене, споразумне. — Најпосле и сама наша корист одлучно нам налаже, да се зближимо, упознамо, да се већ и себе и своје деце ради споразумемо и удружимо. Времена и прилике, у којима живимо, бивају све теже и повољније. Немојмо заборавити, ни из вида губити, да се особито у нашим крајевима све више шире и оснивају државне школе, да нам се матерински језик у школама потискује, те да и ту настају за нас као матере и сестре нове и свете дужности. Ако смо и до сада свој подмладак у српском и православном духу неговати хтеле, од сада то морамо чинити, нити смемо допустити, да нам се подмладак не одроди, већ ни равнодушан буде према светињама вере и народности. — Па и ту ћемо удружене увек више моћи учинити.

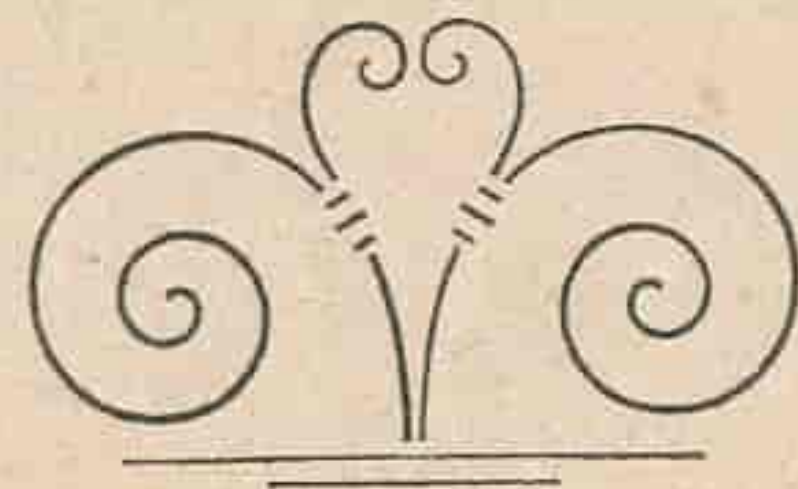
А — као што рекох — и сама наша лична корист нам налаже, да и по селима створимо своје задруге, да би се у њима даље образовати могле, да би се међусобно одушевљавале и наоружале за свети позив свој. — У задрузи ћемо се и договорити, у задрузи ће и која нова корисна мисао искрснути, па ћемо већ по оној нашој, да више очију више виде, и да је прут у снопу јак, и боље и лакше моћи вршити своје дужности. А тих дужности ми имамо врло много и врло племенитих, па немојмо се извлачити, недајмо, да све па и оне послове врше мушки, које би требало ми да вршимо.

Оснивајмо дакле и по селима своје женске задруге, а то неће бити тако тешко, као што би можда на први поглед изгледало. Да и не говорим о највећим селима, знамо, да и у мањим и најмањим селима има бар две-три па можда и више одушевљених Српкиња, које би могле створити своју задругу, па ако никако друкчије не би могло бити, а оно би се могле споразумети Српкиње из два или

три суседна села, па основати своју задругу. У сваком скоро селу има ожењених трговаца Срба, учитеља, свештеника, бележника, а природно је, да би се и неудате учитељице у ове задруге пришале, као и остале Српкиње девојке, којима би задруга била врло добро дошла као школа живота. — Наравно, да би се и опет свештеници и учитељи и ту позвали у помоћ, коју — уверена сам — исти не би ни одбили, а исто тако би имале и оближње варошке задруге својим саветом и иначе потпомоћи бар оснивање сеоских жепских задруга. — Да ова мисао

у живот ступи, да се на општу корист оствари, не треба сем мало воље, ништа више. Па кад се буде једна сеоска задруга основала и кад се увиди, да се може и да иде, онда ће се и по целом Српству јављати нове и нове сеоске задруге, као доказ да и ми Српкиње по селима схватамо свој позив и да смо и вољне и кадре и вршити га.

Ако ових неколко, можда неспретно написаних, реди буду са онолико љубави од Српкиња прихваћени, са колико су написани, добићемо једну нову тековину, нову одбрану у борби за бољитак народни.

Божанствена поезија.

Радуј се душо изгнанника рајског, човека бедна!...
Векове дуге горког испаштања, блуђења давна,
Суморног ропства, земног битисања немила вајна,
И тамно небо и дубину мрака, озари луча једна!

Радуј се, радуј!... Величајна славна лествица с неба
Тихо се спушта у тамницу где но царују јади,
На грешну земљу у свет незнања, духовне глади,
И у њем рађа благодатну мању животног хлеба!

Т. Бечеј.

Слава ти, дјево, избранице света, небесна кћери!
Јер колко Ева човечанство цело у зло погрузи,
Још више ти нам, богомајко, пружи мелема тузи,
И моћном силом, затворена раја отвори двери!...

Украсе дивни свемирнога света, дјево богодана!
Теби се клањам, теби се молим сваког дана:
»Под покров свети, са којим штитиш хришћане
верне,

... .. Прими и ... мене!«.....
Хришћанка.

У доба ноћног мира!

Крилама лаким својим анђео чувар слази
И поноћ тиху, нему пресеца шумним летом,
Па у том ноћном миру, нечујно лако гази
Путеве стрме, мрачне, ширећи мирис светом!...

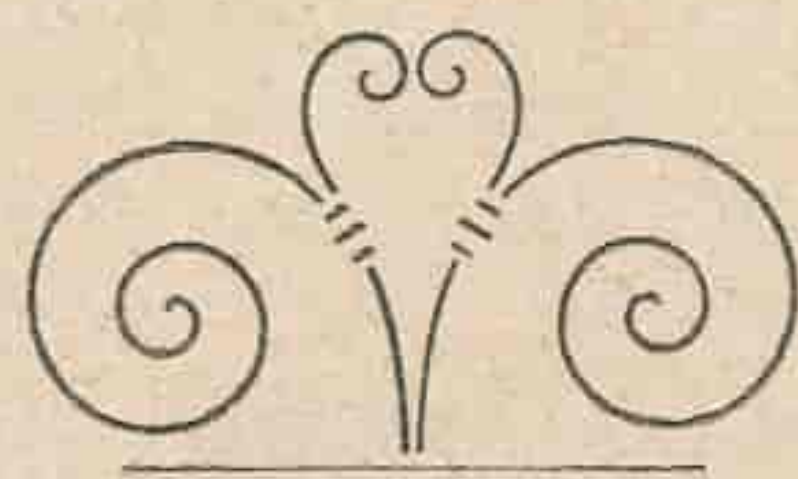
И гле, к'о да ми чело крилама својим таче:
Осетих благост нежну и мирис лака крила!
А срце поче бити у груд'ма мојим јаче
Мис'о ме однесе теби — помислих: моја вила!..

Али у томе часу, ти сладак санак сниваш,
И твоја мис'о сада другоме леће куту
У сну се смејеш мило, у њему ти уживаш,
Јер он те води право, по утрвеном путу.

И ја те видим, идеш: весела, ведра лика...
Слушам где усне твоје шапућу име једно —
Уздах се оте тешки, очајно ал без крика,
Несвесно поглед бацих — а стегох срце бедно!...

Кроз прозор твога стана, светлост се јоште види
Са болом до њега стадох, клекнух на камен голи
И изнемог'о слушах срца ми речи: — »Пођи,
Она те зове себи, она те силно воли!«

Миле.

З д р а в о !

К'о очајник презрен од света и људи,
Што тражећи срећу по свијету блуди,
Обиш'о сам и ја, до сад многи крај
Свуда ми је лепо, свуда добро било
Али нигде није к'о на дому мило —
У свету је пак'о; у свом месту рај.

Прошао сам многе градове и села,
Видео сам дворе од мермера бела,
Дивио се блеску и лепоти тој;
Али шта су двори, шта је пусто благо
Прама теби само, моје село драго,
Прама теби мили завичају мој!

Митровици, 27. јуна 1906.

Здраво света грудо завичаја мога!
Ево опет натраг милог сина твога,
Суморан је, тужан к'о јесењи цвет.
Од тешкога бола срце му се пара —
Још га није прошла она рана стара,
Што му је задао немилосни свет.

Здраво мили доме! Здраво завичају!
Здраво, реко бистра, што блисташ
у сјају!
Да л' се нада гора, нада-ли се луг?
Здраво роде славни и питоме равни!
Здраво славуј-тицо, мој друже одавни.
Свагда си ми био највернији друг.

Ст. Зебић-Горски.

На адресу српских Девојачких Кола.

Изгледа, к'о да су нам Девојачка Кола ишчезла с јавног попришта. Од последње 2—3 године не чује се о њима ни беле. Једино, што панчевачка »Узданица« живо ради и као да су од тог рада сва остала кола у Вел. Кикинди, Вел. Бечкереку, Вршцу, Белој Цркви, Новом Саду, Сомбору, Вел. Сент-Миклушу и т. д., изгубили сву кураж, да се и они крећу и што раде. Место, да им је Панчево подстак, пример и углед а оно је расплашило сва остала кола. Бар тако нам изгледа; можда се ми и варамо, јер их нигде не чујемо и не видимо.

Ево се покренула мисао у нас да се подигне споменик врлој српској књижевници и песници из прошлог века, покој. *Милице Стојадиновићеве*, Српкињи. — Та је мисао заталасала духове женских кругова; а нарочито се за ту мисао интересује Књегињица српска *Јелена*, те се с благословом Њеним у Београду поново покренуло Девојачко Коло, те под председништвом гђе *Ј. Димитријевићке*, врле списатељке и песникиње и потпредседништвом вредне деловоткиње београдског Женског Друштва и наше врле зараднице, г-ђице Катарине *Холецове*,

приређују забаве и јавна предавања у корист тог споменика. На ту цел је по молби тог кола, држао у универзитетској дворани 1. октобра о. г. г. Др. *Јован Скерлић*, професор свучилилишта, врло лепо предавање о пок. Јанку Веселиновићу; а приредиће и више таквих и других забава. Исто је коло већ наредило, да се стари крст пок. Милице, који је заостао у старом гробљу, пренесе у народни музеј, како да се очува и тај знак њене успомене за потоње потомство.

Решило је даље, да се издаду дописнице с Миличиним ликом и да се у корист споменика распродају. Осим тога издаће зборник Миличиних најбољих песама и чланака из њеног дневника па и оно, што су други о њој писали и певали, па ће се све пораспродавати у корист споменика.

А шта се овде код нас ради на томе? Скоро ништа.

Иришка Добротворна задруга Српкиња издала је проглас за скупљање прилога на ту цел још јуна месеца о. г. па из досадања два извештаја у 9. и 10. броју нашег листа, једва се накупило нешто преко 150 К., па и

то су приложиле поједине задруге, а понајвише су скупиле госпође: Зорка Б. Јанковићка из Голубинаца, Олга Костићка из Шида и Е. Мештеровићка из Сурчина. А наше девојке, чије је име красила пок. Милица, — нису још ништа учиниле, да увеличају и прославе књижевне заслуге своје сестре: Милице Стојадиновићеве.

Но срамота би било за данашње просвећене Српкиње на овој страни, кад не би и оне припомогле, да се одужимо сени тако заслужне Српкињице, коју је одњихала Фрушка Гора, а примила у своја наручја српска Краљевина. Њена колевка и њен гроб треба да су за нас духовна копча, која ће ово- и онострани Српкиње везивати у заједничке мисли, тежње и рад на бољитку и срећи Српства, коме је и она тежила.

Стога се обраћамо нашим оностранним Добротворним Задругама, особито онима, које су примиле у заједницу и своје кћери, као Девојачка Кола, да подстакну на рад у овом послу своје кћери и девојке, да се заузму за ову лепу мисао и да приреде у своме кругу било забаве, било друге сличне ствари; или бар, да купе у своме колу добровољне прилоге, за ову цел, како нам не би црвенио образ на српском дивану од прекора, да нисмо ништа учиниле за нашу славну Милицу Стојадиновићеву, — Српкињу, — те да тим покажемо, да и ми, данашњи, мислимо, живимо и радимо за срећу и будућност свога милог Српства.

Прилози нека се шаљу на добротворну Задругу Српкиња у Иригу.

П О К Л И Ч.

У добри час, браћо мила!
Нек нам песма шири крила,
У силени лет!
Као тица нек се вине.
У висине у низине,
Са цвета на цвет!

Певајмо браћо! Певајмо друзи!
Нек грме поља, нек брује лузи,
У складан пој!
Нека се ниже час једва чујно,
Час опет силно, весело, бујно,
Песама рој!

Песма крепи; песма диже;
С песме брат је брату ближе,
Она крави студ; —
Па певајмо много дана,
Нек нам песма богодана
Шири братску груд! —

Нови Сад.

Ј. Р—к.

Српска народна ношња.

У најновије доба се код нас пише, како би требали и ми Срби једном, да се тргнемо из дубока сна, треба једном да устанемо из понора, у коме све дубље и дубље тонемо.

Пођимо ма у које српско село, отидимо недељом и празником где српско коло игра, па шта ћемо видети? Угледаћемо своју пропаст, видећемо девојке,

обучене у одело, које се може видети по најновијим журналима и базарима. Лепо је сашивено то одело од скупоцене свиле и кадифе, а ко је заоденут у то скупо руво? Наша проста девојка. Срце ти пуца на четворо, та не приличи то одело њојзи, не треба јој ни рукавица ни сунцобран, она је до јуче руковедала, она је окопавала кукурузе, брала пасуљ, плевала

лукац, па зар када су је преко целе недеље били топли зраци сунчани по здравом лицу и рукама њеним, зар да јој само недељом шкоди јарко сунце? То је тако неприродно, то је тако неаметно и лудо, да луђега не може бити, нити може постојати. Али шта ћеш брате, када не умемо, да се курталишемо тога зла, које нас из дана у дан мучи и дави. Сиромаша отац, мучи се, ради најтеже пољске послове, откида од својих уста, са празним стомаком доцкан леже, а рано устаје, да прибави својој удавачи злаћаних дуката и скупоцене свиле, онако је и поникла данас она доста тужна песма:

Скидај жито с тавана,
Па носи код Аврама,
Па пазари,
Шта ти ћерка мари!

Песма тугованка, пуна опомене и савета, да је већ једном време наступило, да се оканемо луксуза, свиле и моде.

Лепо је описала Јелица Беловићева у пређашњем броју женскога света, да треба да се стварају озбиљна женска друштва, чије ће се чланице заверити, да ће отпочети озбиљно, да истискују моду из народа, а да унашају српску ношњу. Створили смо таква друштва, то су наше женске добротворне задруге, али треба настојати живо, да се делом отпочне једном.

Говори се, пише се са свију страна, треба нама женска интелигенција, да отпочне са оделом српским, па ће и наше ратарке поћи за њима. Тако је, потпуно се слажем у томе. Па како ће то одело изгледати?

Ми смо са свим изгубили народно одело, ми данас не знамо, како је то одело кадгод и изгледало? Треба га данас са свим из нова створити. Па на који начин да га створимо? Држим, да би понајбоље био овај начин: Старије и јаче женске задруге би требале имати договор, савета о изуму новог народнога одела. Сама задруга о своме трошку нека да начинити једно одело српско, у том оделу нека се већа слика да снимити и дати је отштампати у „Женском Свету“ или календарима. Уз ту слику леп чланак или

У Чуругу на Преображење.

напомена од какове је материје зготовљено, шта кошта, похвалити и препоручити — па валда ће поћи за руком. На тај начин би се створила нека српска народна одела, из којих би се створило једно практично, лепо, које би све задруге примиле, па онда задруга задружи дала поштену реч, да ће се задругарке прве почети одевати и ево нам лепога српскога одела, са којим би се као Срби и Српкиње поносити могли.

То би био згодан начин, да се дође до народнога одела, овако се само говори и пише, треба и треба, а нико се и не миче.

Разговарала сам се једанпут са честитим чланицама женске задруге из Жабља; задруга је иста млада, чланице су одушевљене, хвалиле ми се, да су оне тако срећне, е су добиле такову учитељицу за женски рад, која је врло вешта у кроју одела народног србијанског, босанског и црногорског, те би оне да саставе једно одело, комбинујући из тих разних, у такво одело би се чланице обукле и дошле на забаву. Лепа је и то замисао, лепо је то њихово одушевљење, али би по моме мњењу било боље и практичније, када би се у таквом оделу појавиле о црквеним славама, да их види цео народ. Зар неби то утицало на наш народ, када би задруге већ установиле једно одело, па у такome руву се састале наше женске из разних и разних места у једном селу о слави црквеној? То би здраво утицало на народ, то би био начин, који би водио својој правој цели. С тога поштоване жабаљкиње почните и ако сте млада задруга, ви имате полета, одушевљења и жара, јер друге задруге — малакшу мало по мало.

На посао, напред, примите мој предлог, комбинујте лепо српско одело, сликајте га, да вам друге задруге или приме или неке примедбе учине — па ће тако постати српско одело, у коме ћу и ја као старија жена под своје старије дане уживати, гледајући своје миле ћери у лепоме српском оделу. Радите, да вас брижни очеви благослове благословом народним.

Тетка-Божана.

Кроз чаршију минуше једна велика фурманска кола, и на њима нешто слично вагону, натоварено.

— Шта ће оно бити дјецо? — скочи чича Илија.

— Вагон — рекоше једни.

— Царска пушница — рекоше други.

Кола стадоше, а око њих се скупипи читава маса радозналост народа.

— Шта ли ово море бит? — рече један Турчин.

— Машина, чоче, ја мислим да је ово она машина, што сије — додаде, један сијед Турчин.

Одозго низ чаршију помоли се општински пандур, лијевом руком је придржавао сабљу, а десном одмјерено махао. Лице му је било добило неки званичан изглед, као да би хтјео рећи: а што сте се скупили волови једни...

Пандур приђе па кочијашу рече:

— Потјерај — и кола се кренуше.

Сјетина пристаде за колима, једни су нагваждали ово, а једни оно и никоме да падне на ум у истину шта је. Дјечурлија се скупила па надала у дреку и препирку да уши заглухну.

Кола опет стадоше, а народ се опет скупипо око кола.

— Ма де нам Василија кажи, шта је ово? — рече један пандур.

— Прођи ме се? — рече пандур, и опет постаде неизвјесност.

У томе дођоше и чланови општинског вијећа с' биљежником. Сви су се држали укочено и званично, ни на једном не видиш ни најмањег осмијеха, све изгледа строго.

— А шта ли ће ово бит господине? — упита чича Илија биљежника.

— Видићете! — рече биљежник укратко; и опет неизвјесност.

Биљежник се окрену па онако са издигнутом главом погледа у народ, позва прстом четворицу хамала па им заповједи да скидају. Они прођо-

ше па почеше скидати и напињати се, али ни један ни с мјеста не покреће.

— Пазите да се што год не поквари, јер то је општинска вага!

— Вага, — зачудише се неки.

— Вага, вага, — рече биљежник.

— Па што ће нам толика вага, доста су и оне двије мале, — ослободи се чича Илија.

— Е газда Илија — рече биљежник — то су тајне општинског уреда.

— Пардун, — одговори Илија.

— Још четворица — викну биљежник.

Из гомиле изиђоше још четворица хамала па помогоше онима. Настаде вика и граја.

— Недај тамо Мехо, — викао је један.

— Недај ти тамо Јово.

— Чувајте људи! — викао је биљежник.

Најпослије скидоше с' тешком муком вагу, и унесоше је у магацин.

— Па шта се, господине, мјери на тој великој ваги — упита опет чича Илија.

— Волови и коњи — одговори биљежник — и кола под товаром.

— А и мање ствари.

— И мање ствари, само то се не исплати.

— Па како ће он ућерат вола преко толике ограде.

— Имају врата — рече биљежник — па затвори вола и не бригај.

Чича Илија замаха, главом.

— Затвори, Василија, магацин — рече биљежник пандуру.

Пандур зазвеча кључеви и са истим званичним изразом, придржавајући за сабљу оде за биљежником...

Народ се расу, радујући се валда овој принови.

М о д р и ч а, 1906.

Милан М. Трифуновић.

Ц У Ц У.

Пре неколико година, живео је у Паризу у потпуној повучености један стари мајор. Он беше не само у инвалидској еспланади где је становао, но у целом округу вароши познат, као пријатан стар човек, са ратном медаљом и крстом почасне легије, која је одличија себи задобио на бојном пољу у Италији 1859. године и Лотрингији године 1870.

Већ четири године живео је стари ратник сам са својим верним псетом, чије име »Цуцу« на њега пређе. Ово псето беше нешто средње између ловачког и пастирског пса. Од ловачког пса имађаше дуге уши и светле очи, а од пастирског, кудраву дугу длаку и дуги реп, који беше на крају веома китњаст, да је код сокачке младежи изазивао врло велику веселост и смеј. »Цуцу« беше права скитница. Врло радо је излазио сам у шетњу, и често се виђаше, где без икаквога циља трчи тамо амо, њушком у вис подигнутом.

Још рано у зору, трчао би преко степеница доле, са корпом о врату, прво пекару, који му је свакидашњи бели хлебчић за мајорову шоколаду у корпу метнуо, а затим преко у продавачницу новина, одакле је донашао мајору јутарње новине. Тада би ова паметна животиња победоносно кући журила, да поменуте ствари преда своме господару.

Мајор је волео своје псето више свега, оно је у њему будило многе лепе успомене. Његова обожавана и љубљена ћерчица, брижљиво је хранила »Цуцу-а« и однеговала га са истинском њежношћу и оданошћу. Али дете је умрло, а стари мајор остао је сам са »Цуцу-ом«.

Више пута, — када се стари ноћу пробудио, питаше се, шта ће бити с »Цуцу-ом«, кад њега не буде било више у животу.

»Не брине се пријатељу мој« — говораше себи — »надам се, да ћу

те лепо збринути. Веруј ми, неће те заборавити твој господар.«

Година дана прође и »Цуцу« није лепши постао. Мајор га је четкао брижљиво, и даде му на нову годину особито леп оковратник — а имао је обичај, да свагда на нову годину учини своме псету по неки поклон. На тај дан би га повео собом у шетњу преко булевара и водио га поред многих посластичарница.

Но данас, не осећаше се стари мајор доста снажан за излазак. Он веза псету сјајни оковратник са врло лепом бравом од никла. На средини оковратника биле су угравиране ове речи:

»Зовем се Цуцу, и станујем улица фаберт бр. 13.«

* * *

Није потрајало дуго, а мајор се озбиљно разболе. Цуцу му остаде веран друг. Крај постеље свога болнога господара, седео је на столици, не остављајући га ни за један тренутак самога, и спајаше свој бол са уздасима болниковим.

И мајор умре. После сахране дође домар куће, затвори покојников стан и отера »Цуцу« на поље из куће са једном мотком. Али се верна животиња не маче с места. И дан и ноћ лежао је на калдрми, преко пута куће свога умрлога господара.

Домар просу читаво ведро воде на њега, а деца се бацаху камењем за њиме, али се »Цуцу« не даде отерати. Као неком тајном силом задржан, лежао је пред кућом, одакле се још увек надао, да ће видети свога господара изаћи.

После неколико дана дођоше из провинције неки мајорови рођаци, ради деобе оставине. Кад псето виде отворене прозоре — кроз које га је његов господар тако често звао — крај свег задржавања домарева — трчао је као махнит преко степеница

горе, и од радости скакаше по соби свога некадашњег господара.

Погледај само овог гадног прљавог пса — рече један од рођака, и удари га ногом. То беше »Цуцу-у« и одвише. Жалосно и погнуте главе одвуче се преко степеница доле и жураше даље.

Никад га више не видеше у овоме крају вароши. Он започе опет свој скитнички живот. Без циља трчао је улицама њушком горе подигнутом.

И дође зима. Већ два дана веје снег непрекидно. Цео је Париз лежао под снежним покривачем.

Какве ли мисли пролажаху »Цуцу-у« кроз главу?

Много пута трчао је правцем к Père-Lachaise, где је знао, да његов господар лежи закопан, али је свагда од чувара био отеран са капије гробља.

Полумртав од глади и умора пружи се крај зида одлучивши да скапа.

Часови су лагано пролазили. Неколико пута прођоше туда стражари и не приметивши јадну црну главу, која провириваше из меког снежног покривача. Али га примети један мимопролазећи пар.

»Шта је ово? — упита меки женски глас — погле само Хенриче«. По оделу судећи беше то раденик, застаде да боље види, и спусти доле једва трогодишњу девојчицу, коју је у наручју носио.

»Зар не видиш да је псето« — рече на то млади раденик.

»Ох! сирота животињица — уздахну Клотилда пуна сажалења — нећемо ли га повести собом, овде ће се јадник смрзнати? Погле само како има леп оковратник. Сигурно је залутало. Сутра га можемо газди предати. И смешећи се додаде: »па можда и награду добити«.

»Али у нашем стану неће штети трпити псето« — одговори јој муж, али га ипак поведу. У дому ових честитих занатлија нађе »Цуцу« врло срдачан дочек у близини угодно загрејане пећи.

»Брзо Фифина, донеси мало млека, дај ми суд, морамо му угрејати« — рече Клотилда. »Види Хенриче, како лепо изгледа, како има миле и паметне очи! Сутра ћемо заиста добити за њега награду«.

»То је врло мучна ствар са псето, бојим се да ћемо га морати и задржати« — рече Хенрик — »па ако му не нађеш газду, а ти га предај полицији, и тако ћемо га се опростити.«

Клотилда на то не одговори ништа, али Фифина — размажено дете — беше страсно загрлила »Цуцу-а« и готово га одважно узе у обрану. Дете је приметило верност и оданост пса, па је желила да га и задржи. То вече — у овој иначе сложеној породици — дође и до свађе. Муж је прекораво жену што је довела пса, јер ће им, вели, много неприлика чинити.

Клотилда беше љута, но познавајући добро срце свога мужа — није била много узнемирена ради судбине »Цуцу-ове«. Та он ће сутра бити први, који ће га штети задржати.

Идућег дана Клотилда и Фифина повеле су »Цуцу-а« у улицу Фаберт бр. 13. као што су на оковратнику прочитале.

На кућним вратима стајала је жена домарева. Кад је опазила пса, узвикну гласно: »проклета животиња, зашто нам га доводите опет натраг?«

»Псето припада некоме из ове куће.«

»Оно је припадало староме мајору који је недавно умро. Задржите га, ми нећемо више да га видимо.«

»Добро драга моја, ми ћемо га и задржати« — рече весело млада жена — »ми смо га већ и тако заволели. Ходи »Цуцу«, љубимче моје.«

Кад се Хенрик у вече кући вратио, затекао је псето, где лежи крај пећи. При том је мрко набрао чело.

»Морамо га задржати« — рече му жена. — Он је припадао једном мајору, који је недавно умро. Хенриче!

Имај сажалења са овим јадним створом.»

»Цуцу-ова« природа изгледаше као да се променила. Никада није сам излазио и остављао кућу. Кад и кад, при летњој жези и запари, када је у стану радениковом постало загушљиво, са чежњом погледао би на улицу, на висока дрвећа, са којих птичице тако весело певаху. И Фифина као да је разумела, шта се догађа у његовој унутрашњости, говорила му је тешећи га: «буди само стрпељив, у недељу ћемо сви скупа у шуму, где ћемо се наудисати свежега ваздуха. Бацаћу ти камење, а ти ћеш апортирати.»

»Цуцу« би на то весело лајао, као да је разумео, шта му мала причаше.

И тако су пролазиле године непомућене радости. Но срећа је као и тица селица, да никад не остане у истоме гнезду, које је себи једном изабрала.

Добри раденик је оболео. Клотилда, која је свога мужа обожавала, није могла допустити, да га носе у болницу. Једно за другим продавала је трговцу кућни намештај за незнатну цену, за тим дође на ред рубље, па разне ситнице и успомене на прошле сретне дане.

Напослетку мораде ипак Хенрик у болницу. Када се после петмесечног одсуства кући повратио, нашао је велику промену. Немаштина и беда закуцала је на врати, задовољства беше нестало а цела уштеда пропала.

»Цуцу« пак није био за то пренебрегнут. Клотилда и Фифина су га савесно неговале, са њиме заједно жалиле одсутнога, који се сада повратио излечен.

»Већ сутра идем на рад« — рече Хенрик. И одмах у јутру отишао је своје старом газди, који га је одмах и примио. Но овај добри човек био је преценио своју снагу, јер је био принуђен после неколико дана поново лећи у постељу.

Скоро три месеца остадоше дужни

станарину, и куће-власник им је претио, да ће их немилосрдно избацити из куће.

»Коме рђаво иде као вами, ти не могу још и псето држати.«

«Имате право, али шта ће бити од јадне животиње» — рече Клотилда жалосно.

И уздржавајући сузе, сиђе низ степенице доле. Али кад је у своју собу ступила, поче горко плакати.

»Шта ти је, зашто плачеш?« — питаше ју муж.

Она му исприча шта се догодило, и Хенрик се горко смејаше. Он је седео крај прозора у наслоњачи, коју су још у невољи спасли, и тело му дрхташе испод меког вуненог покривача. Седео је неко време непомично, гледајући укочено на небо, које се црвенило при заходу сунца.

Поред њега лежао је »Цуцу« и болесников поглед сукоби се са његовим погледом.

Хенриове очи добише на мах благ израз, лак осмејак прелети преко његових као восак бледих усана. »Цуцу« му приђе ближе, наслони главу на колена болнога човека, а овај га нежно помилова по глави. Но у том убоде руку на један клин, који је из оковратника »Цуцу-овог« провиривао, и болесник тихо зајаукну.

»Овај је оковратник сасвим већ рђав« — рече својој жени. — «Псето се може лако повредити, као што сам се ево и сам повредио. Потражи какав кључ, да ову браву отворимо. То те неће више мучити драги мој »Цуцу«.

Идућег дана измолила је Клотилда од бравара цео колут разних кључева. Брава је била отворена и пала је доле.

Хенрик је посматрао »Цуцу-ов« оковратник и окретао га је међу прстима неколико пута, премишљајући шта да ради са њиме. Кожа је била поцепана на неколико места, а из једног таког места, вирило је парче прљава папира.

«Лист папира, шта ту може бити?» Он оцепи пажљиво кожу и један

мали папирни увијутак испаде на поље. А у увијутку налазило се десет хиљада франака. Споља на хартији биле су написане ове речи: «Оном милосрдном човеку, који се прими мога псета остављам ову моју скромну уштеду.»

И тако је »Цуцу« изненада унео

срећу и радост, које су овоме дому тако за дуго биле исчезле.

Али је за то »Цуцу« сматран као куће газда. Он седи на столици, заједно са осталим домаћим члановима при столу и увек трпељиво чека да буде послужен.

Беч 1905.

Превела
Вукосава.

Рад добротворних задруга Српкиња.

НОВИ САД.

Добротворна Задруга Српкиња Новосаткиња имала је своју одборску седницу 4. (17.) септембра о. г. под председништвом своје начелнице, г-ђе Јулке Радовановићке и узела је на знање извештај, да је досадање друштвом подигнуто и потпором срп. правосл. цркв. општине издржавано српско православно забавиште прешло у својину исте општине с 1. септембром о. г. Што се тиче накнаде од 1400 К за преиначење општинске зграде, које је издала задруга, донеће решење редовна главна скупштина. — У овој је седници поднесен извештај, да су од прегледачког одбора скупштинског прегледане све друштвене књиге и рачуни и да су нађени у најбољем реду. Уједно се спомиње, да осим куће, има задруга у уложној књижици код овдашње српске задруге за међусобно помагање и штедњу, готовине: 13.847'95 К и у каси: 7765 К свега: 13.925'50 К, а у Недељковићевом фонду: 11581'96 К. — Узео се на знање извештај, да је друштвена »Споменица« 25. годишњег њеног рада разаслата свима чланицама, просветним српским заводима, српским листовима и свим женским задругама. — Узет је на знање извештај, да је стигла друштву и »Споменица« 50. годишње свештеничке службе Њег. Светости патријарха *Георгија Бранковића* и ставила се у друштвену архиву. — Одређене су чланице, које ће из прихода Недељковићевог фонда набавити дрво и одело за овдашњу сиротињу. — Дата је припомоћ од 80 К, сиротом матуранту *Бранку Јовановићу* из Алибунара. — Узет је на знање извештај, да је питомица друштвена *Тинка Стакића* ступила у фотографски атеље овдашњег фотографа *Јосифа Сингера* на изучавање те струке те ће јој се одређена припомоћ издавати. — Стављена је у течај и при-

помоћ питомици забавишне школе *Мари Лешкевој*. — Решено је, да се и за идущу школ. 1906—7. г. издаје припомоћ питомици учитељске школе у Суботици, *Милеви Мочовој*. — Дата је потпора од 6 К молиоцу *Јов. Ковачевићу*. — Одређено је, да се и ове године пред Божић даде овдашњој српској сиротињи 200 К као друштвени божићни дар. — Препоручена је породица *И. Б. Привреднику* у Загреб, да јој се може поверити женско дете на науку и службу кућевну.

ГРАЧАЦ.

Слободне смо обавијестити славно уредништво »Женског Свијета«, као органа свију Добротворних Задруга Српкиња, да се је и у нашем мјесту основала Добротворна Задруга, под именом »Добротворна Задруга Српкиња у Грачацу«.

Статуте друштвене одобрила је висока земаљска влада, те је на основу тог одобрења друштво наше ступило у живот. 16. јула 1906. одржана је прва главна скупштина, на којој су прочитана потврђена правила и друштво се конституисало.

После главне скупштине биле су до сад 3 редовне мјесечне сједнице управног одбора.

На дан »Мале Госпојине« прославило је друштво своју »Крену Славу«.

Сад се спрема за прву забаву, коју ће одржати 12. новембра по ст. к. ове године.

Друштво броји до сада 25 редовних чланица и 12 чланова помагача.

Између свију чланова, изабрани су на главној скупштини у управни одбор: предеједница г-ђа Ката Петровића, потпредеједница г-ђа Мара Ђукова, тајник г-ђа Софија Трбојевића, благај-

киња г-ђа Јелена Лабусова, 1. одборница г-ђа Марија Бабића, 2. одборница г-ђа Нада Соларића, 3. одборница г-ђа Јелена Дошенова, 4. одборница г-ђа Софија Бабићева, 1. замјеница г-ђа Ана Петровићева, 2. замјеница г-ђа Олга

Ишпировићева. — Надзорни одбор: 1. г-ђа Јеленсавета Ишпировићева, 2. г-ђа Милка Текићева, 3. госп. Буда Бабић. — Порота: 1. г-ђа Марија Мајеторовић, 2. г-ђа Боја Чича, 3. г-ђа Анка Кривокућа, 4. г-ђа Маша Ковачевића.

Г Л А С Н И К.

Нова добротворна Задруга Српкиња. И у *Гламочу*, у Босни, спремају се Српкиње да оснују своју добротворну Задругу и у њој радничку школу. Заузео се за то наш сарадник г. Исак је *Мишировић*, вредни учитељ, коме желимо најбоља успеха.

Нова Добротворна Задруга Српкиња. Својим сестрама придружиле се и *Грачацкиње*. Сад је то 21 задруга у Краљевини Хрватској и Славонији, а 48 задруга на овој страни. Поред ових задруга имамо 7 у Босни и Херцеговини, које су отпочеле радити и 32 женска удружења у Краљевини Србији. То је свега 87 женских удружења у Европи и 3 у Америци, укупно: 90 српских женских удружења.

Грачанке имају 25 редовних чланова и 12 испомогача.

Панчевачка општина Змају. Српска православна црквена општина у Панчеву одредила је 200 К на споменик Змајев. У свези с тим, а поводом покрета тамошње Добротворне Задруге Српкиња, решила је општина, да се изнађе гроб пок. *Руже* Змајеве, која је тамо 1871. г. умрла, па да у заједници са женском задругом очува од заборава и гроб оне особе, којој је Змај посветио своје најнежније и најлепше успомене.

Г. Др. **Паја П. Радосављевић**, наш сарадник и бивши професор сомборске учитељске школе, отишао је лане у Америку, да се даље изражава у својој струци; тамо је затекао доста слабо уређену српску православну цркву, па је пошао, да то поље тамо уреди, чега ради је прешао у свештенички чин. После борбе од године дана на том пољу, јер није ишло тако лако, као што је мислио, враћа се опет науци и школи. Јавља нам, да иступа из свештеничког чина, да је добио од самог њујоршког свештеничког годишње потпоре од 500 долара

(2500 К) те ће се посветити две године дана изучавању експерименталне педагогије, психологије. И кад доврши то вратиће се, по свој прилици, домовини својој, да послужи струци, којој се посветио. Ми се радујемо, што ће се тако одлична педагошка снага вратити школи и њеном позиву у народу; а честитамо му на успеху, којим га је њујоршки универзитет одликовао тако лепом штипендијом.

Венчани и верени. Г-ђица Олга *Љубишина*, из Нов. Сада, венчала се с г. *Алексом Лазиком* шефом железничке раднице у Мостару.

Г-ђица *Маћа Шекова*, ћерка председника највишег суда у Сарајеву г. Ад. *Шека*, венчала се с *Жарком Врбашићем*, ц. и кр. тобџијским поручником, родом из Ст. Бечеја.

Г-ђица *Мара Манојловићева*, ћерка г. *Шаце* *Манојловића*, трговца и родољуба сентомашког, верила се с г. *Ђуром Пешковићем*, књиговођом I. сентомашке штедионице.

Г-ђица *Мара Машкићева* из Руме, венчала се 5. (18.) окт. о. г. с г. *Ђуричићем*, трговцем из Земуна

Г-ђица *Видосава*, ћерка пок. *Јанићија Пантелића*, адвоката београдског, наша претплатница, венчала се 12. (25.) октобра о. г. с г. *Александром Николићем*, артиљ. поручником и нашим уваженим сарадником.

Г-ђица *Зорка Маргоношка*, ћерка г. *Тоше* и *Марије Маргоношке* из Новог Сада, венчала се с г. *Константином Красојевићем*, правником, сином *Драгутина* и *Дафине Красојевића* из Чортановаца.

Г-ђица *Драгица Јефтанић*, мила ћерка г. *Глигорија М. Јефтанића*, народног првака у Сарајеву, верила се с г. др. *Мирославом Силалајковићем*, шефом конзуларног одељења у

министарству спољних послова у Београду.
Срећно!

Свима овим младенцима желимо дуга, срећна, задовољна и напредна живота!

Добротворна Задруга Српкиња у Сарајеву, приредила је 11. окт. о. г. *Село с шомболом*, уз суделовање позоришних чланова „Драгоша“ а у име Божићнег дара сиротињи сарајевској.

Добротворна Задруга Српкиња у Госпићу, приредиће на Аранђелов-дан о. г. своју забаву.

Иста задруга прославила је на св. Петку своје крено име свећењем водице и резањем славског колача, којом је приликом било много учесника.

Добротворна Задруга Српкиња у Сомбору, снабдела је нужном опремом тамошњу ваљану а сироту удавачу *Јелену Јовандићеву* и одредила је 540 круна за одело сиротој школској деци, коју ће ове зиме заодети.

Забаве. *Београдско Женско Друштво*, које стоји под високом заштитом Њ. Краљ. Височанства *Кнегиње Јелене*, приредила је 23. октобра о. г. у част рођендана своје високе заштитнице *велику игранку*.

Добротворна Задруга Мосшарских Српкиња, уз суделовање певачког друштва „Гусле“ приредило 1. октобра о. г. на дан свога креног имена *забаву с игранком*, у корисет своје раделичке школе.

Добротворна Задруга Српкиња у Пакрацу, приредила је на св. Димитрија о. г. у славу своје десетогодишњице *вечерњу забаву с игранком* уз суделовање тамошњег срп. цркв. певачког друштва и приправника срп. учитељске школе.

Задруга за узајамно осигурање мираза. Оно, што су напредни народи одавно створили, оно, за чим су и многе наше женске задруге тежижиле, створила се у Срем. *Мишровици*, а то је *друштво за осигурање мираза српским удадбеницама и младожењама*. Услови су врло повољни и ми препоручујемо нашим родитељима и свима младим људма и девојкама да се упишу у то друштво, јер је то најлакши начин, да млади људи створе себи огњиште.

ЧИТУЉА.

† Милица Димитријевића.

После вел. кикиндске и ст.-бечејске Добротворне Задруге поникла је у Суботици пре 28

година као трећа у реду така задруга вољом и прегалаштвом сад већ покојне Милице Димитријевићке, која ју је пуном љубављу неговала за све то време и као њена председница до смрти руководила друштвене послове. И само је смрт отргла из средине својих другарица која ју задеси 16. (29.) октобра о. г. у 40. години свога живота. Покојница је била од оних родољубивих Српкиња, које се пре 28 година заузеле, да се у нашем народу оснивају добротворне задруге, те да тако удруженом снагом пораде за добро и напредак нашег народа. Године 1878. њеним заузимањем сазван је збор суботичких Српкиња, које после сестринског договора одлучише, да се у Суботици оснује добротворна Задруга Српкиња. На том првом састанку изабрана је и управа и од тог дана па све до смрти г-ђа Милица Димитријевићка стајала је на челу и у знак признања њених заслуга изабрана је за почасну чланицу ове задруге. Под њеном управом иста задруга истакла се својим радом на пољу хуманитарном пружајући своју руку помоћи невољнима и слабима; на пољу просветном пак живим учешћем на новосадској изложби женских рукотворина и потпомагањем сиротих ученика, да се спреме за јаван живот и да послуже после народу својме. Покојница је уживала опште поштовање суботичких грађана без разлике вере и народности. Као што је у дому својме била нежна мајка, тако је исто и у јавном животу према сваком била пријатна и предусретљива, готова да се сваком на услузи нађе, а радо је потпомагала сваку народну установу, те је прилагала на опште народне цели, зато је у њој народ изгубио једну одличну и родољубиву Српкињу, која се поносила својим именом и одушевљавала се за све што је српско. Сахрањена је 18. октобра; а испратише је до гроба осим многобројног народа све задругарке. По опелу опростио се у име задруге Српкиња са покојницом задружни тајник г. Богдан *Свиричевић* овом беседом:

„Тужни зборе! Кад се загледамо у огледало прошлости наше, видимо, да се наш народ на данашњи степен нашег умног развика и просвете подигао једино радом својих вредних синова, које су родољубиве кћери народа нашег својеки у свему потпомагале. Узајамни рад родољубивих синова и кћери нашег народа створио је све што данас имамо. Синови петрајаше

у борби за опстанак наш пролевајући драгоцену крв своју и жртвујући живот свој и све што им беше најмилије, а родољубиве кћери нежношћу и племенитошћу љубави своје подетицаше браћу своју на истрајност у родољубиву раду, а све за напредак и срећу Србинову. Истрајност и племенитост наших предака учинише, да смо данас толико напредни, да смо кадри упоред корачати са осталим просвећеним народима. Међу тако родољубиве Српкиње и дичне кћери срп. народа, које не живеше само за себе, него уз велику бригу материнску животом својим послужиле и роду свом српском и његовој срећи, — спадала је и наша општа уважена сада покојница гђа Миллица Димитријевићка. Она није само тиме задужила Српство, што је народу српском дала и однеговала толике угледне чланове, који основаше још толико угледних и интелегентних породица, него и тиме, што је као родољубива Српкиња одушевљавала се за све народне ствари и што је и сама као свесна кћи срп. народа учествовала у сваком раду, где је требало да и Српкиња принесе жртве на олтар свеопштег напретка народног.

Задахнута љубављу за свеопшти напредак пре 28 година и она се нађе у колу опшх наших родољубивих Српкиња, које положише станац добротворној задрузи суботичких Српкиња. Пре 28 година лицем на Сретеније сазвала је покојница у свој дом све свесније овдашње Српкиње те им разложила цел женских задруга и позвала, да се и у нашем граду оснује задруга Српкиња, како би тако удружене јачом снагом послужиле роду своме. Њена реч би уважена и од то доба Задруга овдашњих Српкиња ради на пољу просветном и пољу хуманитарном у оној мери, како јој то њене скромне силе и околности дозвољавају. Покојничиним заузимању и одушевљењу одато је признање тиме, што је од постанка Задруге Српкиња непрекидно била бирана за председницу јој и као таква ево скретила је своје беле руке на племените груди своје, те тако оставља овај привремени живот земаљски.

Кад бих хтео верно да оцртам живот и рад покојничин као председнице задруге наше, морао бих описати читаву прошлост задружну, јер последњих 28 година живота њена пераздвојно су везане за повест задругину. Но једно се истаћи мора, а то је, да је покојници увек

на срцу лежао напредак задруге наше. У старим данима њена живота, када је тако рећи телесна снага издаде, ми видимо телесно немоћну, али још увек пуну одушевљења и свесну старицу како председава у скупштинским седницама, те својим мудрим саветом и родољубивим речима одушевљава своје сачланице на истрајност око рада у Задрузи нашој. Покојница је у Задрузи била као матица, која је нежном предусретљивошћу својом сакупљала око себе све што је имало у себи свести и родољубља српског. Зато њену смрт не оплакује само њојзи мила својта њена, него за њом тугује и овдашња Задруга Српкиња, којој је она мудра старешица — председница била.

Врло заслужена старице и родољубива Српкињо! Окупише се око твога самртног одра поред твоје многобројне својте и сви поштоваоци твоји, да ти на овом тужном растанку рекну последње с Богом. Па допусти и мени, да се у име Задруге овдашњих Српкиња опростим с тобом. Ти полазиш на пут вечности, од куд се више нама вратити не ћеш; остављаш нас за навек. Буди спокојна, јер све нас тај пут чека, само се још не зна време, кад ће који тамо да се крене. Ти мирно полазиш Богу на истину, јер си се достојно одужила роду своме. Ми те више у средини својој не ћемо видети, али твоја успомена још ће међу нама живети. Задруга ова на овом тужном растанку тврду ти веру задаје, да ће продужити твој родољубиви рад у правцу опште народне користи. Теби пак одајући признање на растанку кличемо ти из дубине душе и срца свога: Слава ти и хвала многозаслужна покојнице, Бог нека ти да у рају насеље, а у народу твојем и међу нама вечно спомињање!

† **Босилка Максимовићева**. Г. др. Ника Максимовић, члан Школ. Савета и бивши потпредседник пар. црквеног сабора и т. д. изгубио је 13. (26.) окт. о. г. своју милу и добру ћерку Босу, у цвету младости њене, тек у 22. години живота. Нека преблаги Бог утеши добре родитеље, а младој Боси нека даде рајско насеље.

† **Емилија уд. Јанковић рођ. Машиневић**, пуница пок. професора сомборске учит. школе Јована Поповића, преминула је 9. (22.) окт. о. г. у 80. г. живота. Вечан је спомен!

† **Мара Мартоношка рођ. Татић**. Наш суграђанин, г. Тоша Мартоношки, поседник, из-

губио је своју добру супругу а нашу многогодишњу чланицу, г-ђу Мару Мартоношку 22. октобра о. г. после кратког боловања у 60. години живота. Г-ђа Мара била је верна супруга, добра мати и домаћица, те је оставила лепу успомену, не само међу својом децом и родбином, него и у друштву, у коме је радо виђена и примљена била. Бог да јој душу прости!

† **Лазар Фука.** У Дољву је 16. октобра о. г. завршио свој земни живот угледан трговац и ваљан Србин *Лазар Фука*, који се живо заузимао за све наше јавне ствари; био је члан Матице Српске, члан срп. учит. конвикта, управни члан српске банке у Белој Цркви, потпомагач „Привредника“ у Загребу и т. д. Вечан му спомен!

† **Илија (Ика) Максимовић.** Врло обљубљени, поштовани и уважени управитељ земунске штедионице *Илија*, названи *Ика Максимовић*, испустио је 4. (17.) окт. о. г. своју племениту душу у санаторијуму Крчу код Златног Прага, куда је отишао да тражи лека, у 50. години живота. Цело га грађанство жали. Лака му била црна земља!

† **Урош Лугумерски.** Набрзо за својом супругом *Маријом* упокојио се 4. (17.) окт. о. г. и Урош Лугумерски, новосадски срп. народни учитељ у миру, у својој 73. години живота. Служио је школу и цркву, које у Илоку, које у Нов. Саду пуне 42 године верно и савесно са чега га је новосадска срп. црквена општина неко време почастовала управом својих школа, тугором црквеним а при ступању у мир 1896. г. обдарила златним сатом у знак свога признања за учињене услуге српској школи и цркви. Није оставио за собом породе, те га оплакују само браћа и остали сродници. Вечан му спомен!

† **Божидар Панић.** Удова Јелисавета Панић, доселила се из Перлеза у Нови Сад, да лакше ишколује свога мезимца Божидара. И Божидар је био заслужан те жртве материне и својих сестара: Јулке и Зорке, јер је од првог до седмог разреда новосадске срп. вел. гимназије, био оцењиван скроз најбољим оценама. Летоске се заиграо с друговима и онако знојаван напипо хладне воде и повредио своје здрав-

ље тако осетно, да је пао у кревет, па 10. (23.) октобра и животом платио своју непажњу, те увио родитељицу, сестре и осталу родбину у вељу жалост и тугу. Божидар је био и иначе врло пријатан и мио, карактеран и одан пријатељ, те га врло жале и учитељи и сви другови. На гробу се опростио с њиме у врло дирљивом говору друг му Камељко *Бранчић*, а из сажаљења за тако младим и честитим животом отпратило га је, поред целе гимназије, много света мушког и женског до вечне куће. Нека је вечан спомен племенитој души Божиној!

† **Александар Врховац.** Наш веома поштовани управитељ срп. велике гимназије Карловачке, г. Радивој Врховац изгубио је 11. (24.) октобра о. г. своју добру мајку Александру Врховац рођ. Црногорац, која је живела у Митровици. Изјављујемо своје саучешће родбини, а покојници нека је вечна успомена!

† **Катарина Голубовићка.** У Нишу је преминула 11. (24.) окт. о. г. *Катарина Голубовићка*, одлична Српкиња, која је била 25 година председница нишке подружнице женског друштва па је поред рада и труда, што га је улагала у подружници својој била иначе да режљиве руке, што је потврдила и при самрти, јер је све своје имање оставила на добротворне цели. Бог да јој душу прости!

† **Стева Бата Тесфановић.** Наш сарадник и одлични свештеник и парох чурушки, г. Василије Тесфановић, сахранио је ове године 23. окт. (7. нов.) и четврту жртву, свога најмилијег мезимца, *Штеву* опште прозваног *Башу*, ђаче од 7 година, који је био сва нада и узданица очина. У тако тешким часовима нека прими и наше саучешће и колико толико олакша јаде своје; а малом Бати нека Бог даде рајске насладе, које је и заслужио!

† **Софија удова Николић,** добра мати одличних наших госпођа: Јелисавете Паје Бибић из Меленаца, Олге Пеци Поповић из Нов. Сада, Маре Јов. Моачевића и Анастасије Васе Муачевића преминула је у Осеку у 76. години живота. Бог да јој душу прости!

Б Е Л Е Ш К Е.

П Р О С В Е Т А.

**Српкиње воле боље туђе школе,
него своје српске.**

И у Новом Саду и у Сомбору имамо своје српске више девојачке школе.

Српски лист „Слога“, који у Сомбору излази, саопштава, да поред тих српских школа има у тима местима српских родитеља који желе да одроде своје кћери, па их не шаљу у српске већ у мађарске школе и туђе клостере. У Новом Саду 80 српских породица шаљу своје кћери у те туђе школе, а у Сомбору има 7 таквих српских породица, чије се кћери одрођују у туђим школама. У Сомбору беше лане 17 таквих српских породица (сад их је још само 7).

А за кога мисле ти српски родитељи да поудају те своје кћери? Србин одрод неће богме помађарену Српкињу, одроткињу, већ праву чисту Мађарицу, Швабицу, Чивуткињу, тек не Српкињу, а прави поштени Србин неће поготово одроткиње већ своју праву, чисту, честиту Српкињу.

Па куда ће, шта ће онда бити од тих помађарених Српкиња?

Какови је ко, онако му и Бог даје! — вели народ, а ми и овом приликом записујемо, да су нам многи варошани, господа, најлабавији, најслабији, најневаљалији, па зато нам они са своје неспособности и пропадају најбрже, највише.
„Привредник.“

СРПСКА МИТРОПОЛИЈА.

Цанчевачка срп. православна цркв. општина решила је, да у свом делокругу подигне још два српска православна забавишта, те ће с тим имати у својој средини три забавишта. Кад јој власти не дозвољавају, да држи и диже своје основне нар. школе, она мора на овај начин да чува свој подмладак од туђинске поплаве. — Поред тога решила је иста општина, да се и тамошњој раденичкој школи, коју је основала Добротворна Задруга Српкиња, повећа субвенција, те да се и на тој страни појача.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА.

Ческа уметница гђица *Љ. Клајмондова* настанила се у Сарајеву и отвара тамо сликарску

школу. Изложила је тамо неколико својих радова, који се хвале да су уметнички изведене. Школу могу похађати, госпође, госпођице и господа.

ХРВАТСКА.

Госпојинска Задруга наших сестара Хрватица, остварила је своју замисао. 30. августа (колосова) о. г. отворила је на свечан начин своју *практичну кућарску школу*. Покровитељица те задруге и школе, преузвишена гђа баница пл. Пејачевић, била је сама присутна и лепим говором отворила завод и поздравила госте. У почаст тог свечаног дана приређен је у самом заводу закуска на којој је учествовао међу другим одличним гостима и сам предстојник богостовља и наставе др. *Роји* и градоначелник града Загреба, др. *Амруш*. У заводу су две простране дворане за трапезарије мушку и женску и веле, да има толико пријављених за ношење јела, да морају да одбијају.

И нама Србима би така школа од велике користи били.

А У С Т Р И Ј А.

Савез аустријског госпојинског друштва, у коме има 13 хиљада чланица, поднео је своме министру просвете представку, којом моли, да се у свим разредима и свим школама заведе поука о штетним последицама, које настају у друштву уживањем опојних (алкохолних) пића. И министар је прихватио ту молбу, па је обећао, да ће у свим новим издањима школских читанка завести чланке, који ће говорити и поучавати омладину о убитачним последицама, кад се алкохол у већој мери узима.

Н Е М А Ч К А.

Варошица *Салфелд* у Немачкој у круновини Саксен-Мајнинген, основала је о Ускреу о. г. у своме месту школу за *кување и кућарство* и наредила је, да су ту школу дужне полазити девојчице од 14.—15. године. Сама држава та издала је тој општини похвалу с надом, да ће се за њу угледати и друга места, и дала је у помоћ тој школи годишње 400 марака.

РАЗНО.

Молитва једне служавке.

(Ламаршин).

Боже мој! смилуј се на мене да нађем добру службу и да је примим без гунђања, као службу коју си ти прописао свима шаљући нас на овај свет. Ако не служимо једни другима, не служимо Богу, јер је живот човечји само узајамна служба. Најсрећнији су они, који служе својега ближњега без плате за љубав твоју. Али ми сиротне служавке, треба најпре да зарадимо хлеб, који нам ти ниси дао пославши нас на свет. Можда смо ти ми више у вољи за то, што умемо појмити свој положај, јер осим муке, понижавамо се платом коју смо приморане примити, да би служиле често пута оне које волемо.

Ми припадамо свима кућама а све нам куће могу затворити врата; ми припадамо свима породицама а све нас породице могу одбити; ми негујемо туђу децу као да су наша, а кад их однегујемо не признају нас више за своје матере; ми штедим господарима имање а имање које смо им ми заштедиле иде другима, не нама! Ми се прилагођавамо огњишту, дрвету, бунару, кућевном псу; а огњиште, дрво, бунар и пас отргнути су нам кад је воља наших господара. Господар умре, ми немамо права бити у жалости! Родитељи без рода, укућани без породице, кћери без матера, матере без деце, срца која се одају свакоме а нису прихваћена: ето то је судбина служавке пред тобом! Помози ми да упознам дужност, муке и утехе свога положаја; и будући на земљи добра служавка људи, да будем на небу срећна служавка савршенога Господара!

Солун, 1. окт. 1906. год.

Превела с француског

Даринка Ј. Мишрановићева,
гимназисткиња VI. год.

Завет ученица. Ми, ученице повторне школе и ученице V. разреда, српске основне школе изјављујемо овде у нашој милој школи пред иконом св. Саве, да ћемо се и у будуће, кад оставимо школу владати, као што смо и у школи училе. Наиме: Чуваћемо се рђавих обичаја, избегаваћемо све што би шкодило нашем здрављу и пропаст нама и нашим родитељима, и млађима нанети могло.

На првом месту нећемо употребљавати белило и руменило, како се не би стидели пред старије а и млађе изаћи. Знамо ми врло добро, како се долази до правог руменог лица, ако смо здрави! А здрави ћемо бити ако своје тело

будемо чисто држали. Сваки дан хладном водом се умивати, чешће чисто рубље узимати, вредно радили у врту, пољу у чистом ваздуху а себе т. ј. целу кућу у чистоћи држали, врата и прозоре отварали, праšину брисали; јер знамо ми да дишући рђав ваздух исто је тако као кад би рђаво или прљаво јело узимали. Зар би ко јео што је једном већ појео? Тако је то, кад удишемо ваздух онај, који смо из себе издисали. — Не ћемо дакле белило, па ће нам и зуби остати као и сад, неће поцрнети!

Румен стида, лице краси
Као зору, сунца зраци.

Друго, обећавамо, да ћемо се одевати према годишњем добу како би се у таком оделу угодно осећале. Не ћемо обући свилу, сомотеке и плишке хаљине у највећу врућину и приликом играчке, те тиме и џеп умарале; већ у таким приликама лаку хаљину од нашег српског платна или друге материје што је за прање, те кад у игри упрљамо ми ћемо опрати, испеглати и опет чисто обући. У опште свиле, хаљину на хаљину употребљавати не ћемо.

Треће, на сеферине такође и не мислимо. Нећемо ми да наши очеви продају земљу па улажу у сеферине или друге златне ствари н. пр. по два пара минђуша а кад дође до продаје или мењања на њих штетује а још без интереса новац да стоји. Ми ћемо молити наше миле родитеље, да нам уместо свега тога горе наведеног купе памука, да ткамо, шијемо, веземо и друге ручне радове радимо, краву, свиње и живину, да их тимаримо, од њих смока уживамо, па као здраве и челик девојке поносно и слободно у колу поиграмо не свађајући се која ће се до које ухватити. Већ сестрински живети.

У Пивницама.

Ученице пофшорне школе и V. разр. осн. школе.

Износимо по „Новом Васпитачу“ и ове ретке пивничких ученица за углед осталим нашим девојкама и радовали би се, кад би се на ове угледале све девојке нашег ратарског света па се и саме саветовале да ће истим путем ићи и истог се обећања придржавати све и свуда не само себе и своје будуће среће ради, него и општег народног интереса ради. И умољавамо њихове учитеље и учитељице, да пазе, хоће ли ове ученице у своје време и одржати своју реч, па ако поново посрну у старо зло, да их опомену на заветну реч.

Ур.

Множење народа. Статистика је утврдила, да се словенски народ највише и најбрже множи. Број рођења је највиши у словенским државама, за њима долазе германски народи, па онда романски. Француска је на последњем месту; за њих би се могло готово рећи да изумиру. У појединим државама прирашћује број овако: У Србији: 175 на сто; у Румунији: 154; у Бугарској: 154; у Русији: 153; у Данској: 150; у Немачкој: 145; у Аустро-Угарској:

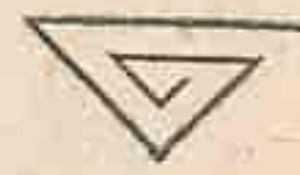
1'10; у Шведској: 1'05; у Енглеској: 0'99; у Италији: 0'92; у Француској: 0'15 на сто. И из овога се види, да је будућност на Словенима.

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Одбрана стоке од мува. Познато је, како муве лети нападају стоку, те не може сирота ни да једе ни да ради мирно, и људи су пронашли, да мува нејде на зову и апту, те сад лети мажу стоку зовом ил аптом, па је заклоне од те напасти.

Против бува. Далматинци и Босанци, вели путник Кантрен, мџу у кревете лети цвет *волоско око* и нема код њих бува.

Да се отклони влага из зидова, препоручује неки др. Мурај, да се зидови премажу стипсом (Alaun) која је у води растопљена, или да се с малтером помеша стипса. Стипса није скупа па би се могло пробати.

КЊИЖЕВНОСТ.

Историја Српске Књижевности. Саставио Јован Грчић. Друго поправљено и допуњено издање са сто и четири слике. У Новом Саду. Издање српске књижаре и штампарије Браће М. Поповића. — Ма да се пре три године, кад је Грчићева Историја Српске Књижевности угледала света први пут, дигла читава критичарска хајка на то дело, ипак се испоставило, да је то дело подмирило давно осећану потребу, јер се за три године распродао до последње књиге те је настала потреба, да се наново штампала. Тој су потреби доскочили наши подузетни књижари Браћа М. Поповићи па су Грчићеву Историју Српске Књижевности издали у новом илустрованом издању, које је нешто проширено и допуњено, а распоред је остао исти, који је био у првом издању. Из предговора, који је састављач написао уз ово друго издање видимо, да му је био главни смер, да ово дело упути како ученике тако и самоуке, не би ли сазнали, ко је све и како књижевним својим радом унапредио српску просвету. Критика се наша делимично окомила и на ово друго издање, но ми држимо, да би с погледом на наше још не довољно сређене књижевне прилике могла бити нешто и обзирнија. Док се ненапише боља и потпунија историја срп. књижевности, донде ће Грчићева књига добро доћи сваком, ко не само жели, да у прегледу проучи развитак наше књи-

жевности, него и ко је рад да сазна, где је што о појединим нашим књижевницима писано, јер је Грчић навео монографије, које су изашле где. Не можемо а да не изразимо своје и чуђење и негодовање према замеркама, што је Грчић тобоже компилирао. Та он се и не хвали, да је дело *написао*, него вели, да га је *саставио* а то је тек велика разлика. Није он ни први а не ће бити јемачно ни последњи, који је из пет-шест дела саставио једно. Ваљда тек садржаје појединих књижевних дела није могао измислити нове!

Ми Грчићеву Историју Српске Књижевности препоручујемо и нашем женском свету и позивамо сваку Српкињу, којој поле може бити, да набави себи ту књигу, да је прочитава, кад год јој допусте послори. У њој ће међу осталим наћи и животописе оних наших песника и књижевника, којих су песме и дела у првом реду намењена нежнијој половини нашег народа.

Књизи, која је лепо опремљена и украшена ликовима најбољих књижевника, цена је 4 круна а може се добити у свим српским књижарама.

Т.

— За који дан изићи ће у штампарији Спачићеву у Митровици (Сремској) приче нашег сарадника г. Милана М. Трифуновића из Модрича (Босна) Приче носе наслов: „*Из равне шосавине*“; изнеће до 120 страна велике осмине, а коштаће само 30 н.

Средње школе у Србији написао Милан Шевић професор. Београд. Штампарија Аце М. Станојевића 1906. Цена 50 пара. Прештампано из „Дела“.

У овој је књизи лепо, јасно и објективно изнео писац кратак историјски преглед, спољашњу организацију, унутрашњи рад, а наиме о наставним плановима, буџету с додатком прегледа извора за историјску педагогију средње школе у Србији, којом се служио. Наставници и пријатељи народне просвете, којима на срцу лежи прогресни развитак народне наставе, ваља да прочитају ову броширу.

Изишао је из штампе **календар Србобран**, за идућу 1907. г. са 47 лепих слика наших првака, књижевника и добротвора. Осим календарског дела има и лепих поучних чланака и здраве забаве. Цена: 1 К. — Поред њега је изишао и **Мали Србобран** за народ са сликама, а цена му је 40 потура или 50 пара дин. Ове кален-

даре су уредили г. г. Светозар Прибићевић и Јован Бањанин у Загребу, а издала их је српска штампарија у Загребу.

„Библиотека малог позоришта“. Под овим насловом изила је у Београду десет свезака дечијих глума, које се могу добити у књижарници: Ђуковића и Радковића у Београду. Тих десет свезака сачињавају једну књигу. Цена је појединој свесци 20 пара све уједно 250 динара. Свеске имају овај садржај: Сеоба Срба. — Не бежи од школе. — Пепељуга. — Немања. — Рођење Христово. — Живе Лутке. — Нови учитељ. — Јосиф.

Старинар. После 10 година почео је поново да излази лист *Старинар*, орган српског археолошког друштва у Београду. Почиње изнова с првом свеском за ову годину. Уредник му је познати наш археолог г. Михајло *Валтровић*, професор Велике Школе у миру. Излазиће сваке године две свеске од 5—6 штампаних табака са илустрацијама. Цена је за нечланове 10 дин. годишње, а чланови примају лист бесплатно. Чланова има *ушмељача*, који једном за свагда уплате 120 динара у једанпут или у пет годишњих рата по 24 дин.; или чланова *помажућих*, који уплате за прву годину 8 динара, а за остале године по 6 динара. Примљени радови награђују се са 50 дин. од штампаног табака. Пријаве у чланства, као и остала преписка управља се на адресу г. *Михајла Валтровића* уредника у Београд, Љубишина ул. бр. 36.

Овај лист ваља да држи свака књижица па и читаоница, јер ће из њега видети, како се развијала српска култура.

Далматински тежак. Почетком јула месеца о. г. почео је излазити у Сплету месечни лист под наведеним насловом. Лист излази латиницом и гласило је Винарске Удружбе за Далмацију. Излази сваког 20. дана у месецу, а цена му је на целу годину 2 К за туземство, а 250 К за иноземство. На по године, половина ове цене. Уредник је Шимун Ловрић стручњак.

Лист је са своје мале цене и лепе садржине за винареку врсту приступачан и за најсиромашнију класу, те га препоручујемо виноградарима и винарима.

Нови листови. Наша браћа Муслимани у Босни и Херцеговини покренули су ове године два листа. Један се зове: Босанско херцеговачки *Гласник*, излази у Сарајеву, а уређује га вели-

ки поборник слоге и јединства све три вере, које владају међу браћом у Босни и Херцеговини г. *Омер бег Сулејманпашаић*; а други носи наслов: *Мусават* (што значи: Јединство) и излази у Мостару под уредништвом другог поборника горње заједнице г. *Смаил аге Ђемаловића*. Оба су листа опозиционе странке, коју предводи Шерифефендија *Арнаутовић*. Излазе латиницом и ћирилицом недељно једанпут и вреде годишње по 10 К, а за стране земље 12 и 13 К.

— Изишао је из штампе мали календар »Милетић« за 1907. г. ког је уредио и издао за народ г. Пера Крстоношић из Нов. Сада, а цена је 20 пот. (пара дин.) У њему је поред календарског садржаја описан живот и рад пок. Милетића или управо прештампано је све о Милетићу из јубиларног листа »Заставе«. Ко од трговаца наручи 100 и више примерака, добија бесплатно свој оглас у другом издању, које се спрема. Препродавци добијају 25% попуст.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Турско бечејска добротворна задруга Српкиња приредила је о Малој Госпојини ове године венчић у корист једном сиромашном Србину ђаку. Том приликом приложише ове госпође и господи:

По 10 кр.: Олга Димитријевић, Милка дра Ивановића; 6 кр.: др. Љуба Павловић; по 5 кр.: Стеван Ранковић, Светозар Ранковић, Младен Белић, Светозар Радивојевић, Даница Радивојевић; 4 кр.: Милош Влашкалин; 3 кр.: Мита Васић; 2 кр. 80 пот.: Војин Јовичин; 2 кр. 40 пот.: др. Јоца Пивнички; 2 кр. 10 пот.: Милан Арновљевић; по 2 кр.: Катица Стојковић, Лаза Киселички, Божа Николић, Н. Н., Партеније Сивчев, Стефанија Арадска, Велислав Јовановић; по 1 кр. 80 пот.: Н. Н.; Н. Н.; 1 кр. 60 пот.: прота Рајковић 1 кр. 10 пот.: Мита Павловић; 1 кр.: Катица Урошевић; по 80 пот.: Балог Н., Патаји Бела, Мила Ранковић, др. Армин Каценберг, Креврат; сем тога је г. Гига Јовановић бесплатно штампао позивнице у вредности од 16 кр.

Свима приложницима изјављује потписана задруга топлу захвалност.

У *Т. Бечеју* 26. октобра 1906.

Мара Давидовићка
председница.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

НОВЕ СРПСКЕ КОМПОЗИЦИЈЕ

за гласовир.

Српска читаоница у Новом Саду (Ujvidék) издаје Албум композиција Исидора Бајића, за гласовир у две руке. У овом албуму биће 8 карактеристичних композиција. Издање ће бити укусно (штампаће се у Лајпцигу. Свега 22 стране велика кварт формата.) Цена 4 круне. Ко се жели претплатити, нека картом извести председника читаонице проф. Милана А. Јовановића.

Управа Српске Читаонице.

САД ЈЕ ВРЕМЕ

да се поручи књига:

Свети Сава у песмама

песме разних писаца скупно и издао:

Иван Мартиновић

Цена 30 пот.

Поруџбине се само за гот. во извршују и и никоме се на веру не ће слати. На мање може се и у нашим угарским маркама послати. Ко поручи један комад, нека пошаље 33 пот. од 2—4 ком. осим цене још и 5 пот. за поштарину од 5—7 ком. 10 пот. од 8—13 ком. 20 пот. а на више ја ћу сносити трошак око шиљања. Новац нека се шаље на ову адресу: Иван Мартиновић учитељ, Панчево. Растиуривачима 10 %.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ!

Под штампом се налази моје дело под насловом:

Ко је крив?

Ова је књига у толико од општег значаја, у колико је у њој описано, како треба да се одржава законити ред у нашим цркв. општинама, и како треба да се очува од наши стари поверено нам црквено добро. С тога би требало да ову књигу поглавито свака наша црквена општина набави.

Цена је књизи 1 круна.

Поручити је треба код потписаног писца. Претплатна цена шаље се тек после добивене књиге. Од ове књиге не тражим никакве материјалне добити, с тога сам чист приход наменуо „Српском учитељском конвикту у Новом Саду“.

У Темешвару, на Крстов-дан 1906.

Др. Светозар Димитријевић.

ИЗАШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМPE

ИСТОРИЈА

СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

САСТАВИО

Јован Грчић.

Друго поправљено и допуњено издање са сто и четири слике наших знаменитих књижевника.

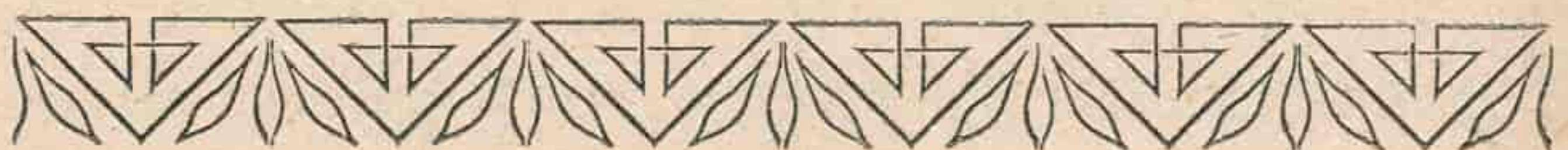
Цена је 4 круне, а у дивот-корицама 5 круна.

Ова корисна књига намењена је школи а удешена је и за сваког интелегентнијег Србина. Из ове ће књиге свако упознати развитак српске књижевности као и трудбенике који су своје знање извели у књизи, да поуче и просвете свој народ. — Развитак књижевности мерило је интелигенције свакога народа — а српски народ није био постојао ни у том погледу — јер је своју књигу својски пригрлио и помогао у свакој прилици — па и у најтежим данима својег ропства. — Ова књига била је реткост — ма да се много тражила — а да је потребна доказује ово друго издање које је убрзо за првим изашло — сада допуњено и поправљено.

У Новом Саду, августа 1906.

12 1—3

Браћа М. Поповићи.

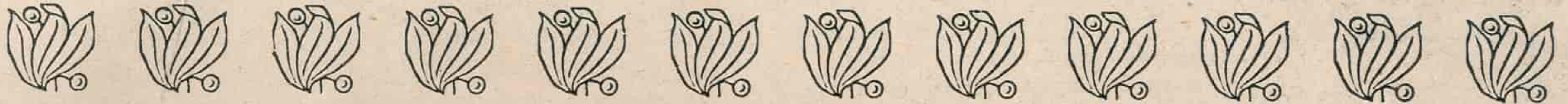
Женидбена понуда.

Има ми 26 година. Трговац сам од три године у једном селу у Славонији. Радња ми добро иде. Поред трговине имам 9 јутара своје властите земље. У мојој околини нема интелегентнијих Српкињаца, а ја бих да се Српкињом женим, па за то овим путем тражим девојку од

20—25 година стару и да има 3000—4000 круна мираза у готовом.

Које би имале вољу да ступе у брак са мном, нека се писмено с фотографијом обрате на уредништво овог листа, као посредника под адресом: „Млад Трговац“, па ћу ја после своју фотографију послати.

1—2

Позив на упис.

Да се омогући и појединим особама сиромашнијег сталежа нашега народа доћи до мираза за удају и женидбу, основана је у граду Митровици

ЗАДРУГА

за узајамно осигурање мираза пригодном удадбе односно женидбе

те су и правила исте задруге дана 11. новембра 1905. под бројем $\frac{R\ 472-05}{2}$ одобрена по кр. судбеном столу у Митровици, који уједно има врховни надзор над радом споменуте задруге. Друштво отпочиње јавни посао чим број чланова нарастао буде на 100.

Сваки члан ове задруге после испуњења дужности означених у друштвеним правилима §§ 5—15. од дана уписа па за једну годину дана ако се уда или ожени добија у име мираза:

ако задруга броји 100 или више чланова 500 Круна

” ” ” 200 ” ” ” 1000 Круна

пређе ли пак број задружних чланова 1000 онда ће задруга исплаћивати у име мираза своје члану 2000 Круна и т. д. дакле за сваку 1000 чланова 1000 Круна више.

Сада дакле остаје на родитељима и старатељима младожења и удавача да што пре своју децу упишу за члана у ову задругу.

Чланови задруге ће приликом исплате мираза видети каква је ово благодат да су неосетно својим малим новчаним приносом сами себи створили мираз.

Извадак из правила шаље се уз припослање поштанске марке од 20 фил.

ЗАДРУГА

за узајамно осигурање мираза пригодном удадбе односно женидбе у Митровици.

1—3

Задруга потребује за већа места повереника, који се имаду писмом на задругу обратити.

Упозорава се

на слиједећа, уз јамство здрављу нешкодљива
оријентална козметичка средства

која су у источним земљама обљубљена и припозната те својим сигурним дјеловањем придонела познатој љепоти

ХАРЕМСКИХ ЖЕНА.

Шекајик (лопоч крем) против пјега и сваке нечистоће лица.

Лејлак суј (вода од нарцисе), којом постаје кожа њежна, глатка и стаје на пут прављењу бора.

Сејале балсам сапун (текући балсамски сапун) најбољи за тоалету: чисти, дезинфицира и оевјежује.

Сач јаги (вејтин од јаблана, тополе) даје коси мекоћу ејај и стаје на пут ејећењу косе.

Сачлара махсус суј (есенција од биља за косу) против испадања косе, за растење исте и против перутт.

Цијене: шекајик крем 2 К., лејлак суј 3 К., сејале балсам сапун 1 К 50 пот., сач јаги 1 К., сачлара махсус суј 2 К. ✕ Омот и поштарина ако се новац унапред пошаље 60 потура, код поузећа 80 пот.

Свакој пошиљци приложена је упута у српском језику.

13—14

Наруџбе прима

ЉЕКАРНА „СЛАВИЈА“
у Бос. Крупи.

ШТЕДЊА

ЈЕДИНСТВЕНИ НОВИТЕТИ.

Дичне Српкиње и Словенке! Јављамо вам да се спрема први вагон вове Југословенске цигуре, — у свима кутијама и папирним завојима умешано је $\frac{1}{3}$ праве **la Перл кафе**, тако да при кувању кафе довољно је половину мање цигуре метати. — Југословенска цигура израђена је из чистог бираног цикоријеког корена, — а по стручној хемијској анализи краљ. Србије испитана, и доказано је да је Југословенска цигура јединствена која у себи не садржава никаквих отровних састојака и као таква је и најздравија, укуснија од свих других. — Зато дичне Српкиње и Словенке „помажите своје“ и снабдевајте ваше домове само Југословенском цигуром. Ова цигура може се добити у свима бољим трговинама.

Наручбе за Војводину

прима

Госп. **ЈОВАН ТОТОВИЋ**

Нови Сад.

Генерално заступство

КОЛОНИЈАЛЕ ДИМИЋ

Београд

пошт. фак 102.

5—5

Намењен дар Добротворној Задруги Српкиња К 25. Српском Трговачком Удружењу К 25 — од вагона.

Намењен дар „Просвети“ К 25 — Друштву „Змај“ К 25 од вагона.